

UPLATŇOVÁNÍ NOVELY ZÁKONA č. 258/2000 Sb., O OCHRANĚ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ V PRAXI KHS

Helena Beránková

Článek obsahuje zamyšlení zaměstnance orgánu ochrany veřejného zdraví (hygienické stanice) nad poslední novelou zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, účinnou od 1. 12. 2015.

Podstatnou změnu přináší doplnění § 77 zákona, které svěřuje hygienikům posuzování umístění nových staveb vyžadujících ochranu před hlukem (obytných, zdravotních, školských) do území již zatížených hlukem. To přináší značný nový objem práce na oddělení hygieny obecné a komunální hygienických stanic – vydávání závazných stanovisek ke všem rodinným domkům, ale záměr je správný – stavebník se musí chovat zodpovědněji při rozhodování, kde a za jakých podmínek v území po léta nějak využívaném chce trvale žít. Velkou změnou je i přenesení odpovědnosti za případné rušení a obtěžování pořádáním zábavních akcí spojených s hudební produkcí ve veřejných venkovních prostorech na orgány příslušné obce. Ty musejí nyní zvážit, zda její občané, resp. návštěvníci se chtějí bavit, nebo naopak jako nezáčastnění nechtějí být obtěžováni.

Stávající právní úprava zákona č. 258/2000 Sb. definovala chráněné prostory – venkovní, vnitřní a venkovní prostory staveb. Posledně jmenované prostory jsou jakýmsi pomocným venkovním ukazatelem pro předpokládaný hluk v prostorách vnitřních, vzhledem k tomu, že měření venkovního hluku pronikajícího dovnitř chráněných prostorů bývá technicky často obtížně proveditelné. Povinnou, tj. kontrolovanou osobou odpovídající za dodržení hlukových limitů v chráněných prostorech je dle stávající právní úpravy (před 1. 12. 2015 i nyní) vždy provozovatel, případně vlastník zdroje hluku. Orgán ochrany veřejného zdraví – krajská hygienická stanice – tedy v rámci svých zákonem vymezených kompetencí kontroluje dodržování hlukových limitů, ale do 1. 12. 2015 mohla nápravná protihluková opatření k omezení nadměrného hluku vymáhat pouze po provozovateli zdroje hluku.

Ustanovení § 77 zákona č. 258/2000 Sb. učinilo v této věci průlom, neboť zavedlo princip „priority v území“. Pokud nová stavba, v širším pojetí nový záměr vyžadující ochranu před hlukem, tj. nový chráněný prostor má být umístěn v území již zatíženém zdrojem hluku, musí stavebník (investor) této nové stavby jako součást žádosti o vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu, resp. společného územního a stavebního řízení, předložit jako součást projektové dokumentace výsledky měření stávajícího hluku. Pokud je stávající hluk nadlimitní, pak je nutno

předložit jako součást projektové dokumentace nově navrhované chráněné stavby i návrh protihlukových opatření. Projektová dokumentace nové chráněné stavby se musí od 1. 12. 2015 vypořádat i s budoucími zdroji hluku, které již jsou schválené v rámci platné územně plánovací dokumentace – v rámci zásad územního rozvoje, územních a regulačních plánů. Jde zejména o stavby v rámci infrastruktury (silnice, železnice), ale dle dikce zákona o všechny, i stacionární zdroje (průmyslová výroba, zemědělská výroba, zdroje ve smíšených zónách...). Obdobná právní úprava byla v prováděcích vyhláškách ke stavebnímu zákonu obsažena vždy. Jedním z povinných bodů obsahu projektové dokumentace každé stavby bylo vždy i vyhodnocení vlivu okolí na novou stavbu. V této kapitole projektu však projektanti řešili pouze případné lokality záplavových území, vlivy poddolování apod. nikdy ne hlukovou problematiku. KHS byly oslovovány jen v krajních případech a to výhradně z podnětu správců silnic nebo železnic, kdy chráněná stavba měla být umístěna přímo v ochranném pásmu silnice nebo železnice. Správci sítí se bránili proti umístění dalších nových chráněných objektů, které jim následně přinášelo povinnost přípravy a realizace dalších a dalších nákladných protihlukových opatření, hrazených z veřejných finančních prostředků.

Projektanti vesměs tuto legislativní změnu principu „priority v území“ ani po půl roce její platnosti dosud neza-

znamenal. Nadále jsou na KHS doručovány žádosti o vydání závazného stanoviska k projektu stavby rodinného domu, které většinou neobsahují žádnou zmínku, natož vyhodnocení hlukového zatížení území, ani vyhodnocení v rámci platného územního plánu.

Je skutečností, že i zaměstnanci KHS o novele § 77 od její platnosti k 1. 12. 2015 neustále diskutují. Tato změna totiž nebyla předkládána navrhovatelem novely – Ministerstvem zdravotnictví a záměr není vůbec odůvodněn. Teprve v průběhu projednávání původního návrhu změny zákona a v připomínkovém řízení byla tato novela § 77 vytvořena z iniciativy Ministerstva dopravy. Zatímco od prosince 2015 jsou KHS zavaleny stovkami žádostí o závazná stanoviska k projektovým dokumentacím staveb rodinných domů, požadují KHS po Ministerstvu zdravotnictví metodiku, jak pokud možno jednotně v rámci celé republiky postupovat. Průběžně bylo dohodnuto, že za „území zatížené zdrojem hluku“, jak stanoví § 77 odst. 4 novely zákona č. 258/2000 Sb., budou KHS považovat pouze území zatížená nadlimitním zdrojem hluku. Dále bylo v květnu 2016 pro KHS metodicky usměrněno, že průkaz, že území není zatíženo zdrojem nadlimitního hluku, může projektant před hlukem chráněné stavby doložit nejen akreditovaným měřením, jak stanoví novela zákona č. 258/2000 Sb., ale i výpočtem – modelem, hlukovou studií. KHS se k takovému postupu samy uchýlovaly již od nabytí účinnosti.

nosti novely 1. 12. 2015, už proto, že např. silniční dopravní hluk dle platné metodiky v zimních měsících (listopad – březen) měřit nelze.

O metodických pokynech pro KHS jsou současně informovány prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj i stavební úřady. KHS zase sjednocují své postupy s jednotlivými krajskými úřady. V praxi však zatím velmi často práci projektantů supluje úředníci KHS, kteří na základě odborných názorů a zkušeností z praxe, případně veřejně dostupných hlukových map nebo znalostí z měření obdobných hlukových situací, danou hlukovou zátěž a potřebu protihlukových opatření sami vyhodnocují.

Další zásadní změnou vyplývající z novely zákona č. 258/2000 Sb. je skutečnost, že za hluk podléhající hlukovým limitům nejsou považovány aktivity provozované ve venkovním prostoru, tedy mimo uzavřené budovy. To se týká akcí, zejména hudebních, ve venkovních amfiteátrech, letních kinech, na náměstích, na hřištích – v prostorách, které nejsou ze všech čtyř stran a střechou odděleny od ostatního prostoru.

Po celou dobu platnosti minulé právní úpravy se KHS potýkaly s problematikou hlučnosti sezónních venkovních, zejména hudebních akcí – festivalů, obecních, klubových a sportovních podniků. Odborné vyhodnocení těchto záležitostí bylo vždy jednoznačné – pro ojedinelost a krátkodobost takových akcí se prakticky vždy jednalo o obtěžování hlukem na akci nezúčastněných stěžovatelů. Hlukové limity jsou stanoveny pro dlouhodobé (10–15 let) zatížení daným hlukem. Teprve pro takové dlouhodobé působení nadměrného hluku jsou studii provedenými v rámci Světové zdravotnické organizace (WHO) prokázány vlivy hluku na zdraví. Krátkodobější události je nutno hodnotit jako obtěžování, které neovlivňuje zdraví lidí v dotčené lokalitě.

Novela zákona č. 258/2000 Sb. vyňala hlučnost uvedených venkovních akcí z působnosti KHS a jejich regulace, tedy místo konání a četnost, jsou nyní v plné kompetenci příslušné obce.

Je velmi „zajímavé“ a pro úsilí a dosavadní činnost všech KHS v rámci této problematiky nanejvýš tristní a demotivující, že již v době platnosti

novely zákona č. 258/2000 Sb. – dne 29. 3. 2016 – dospěl i Nejvyšší správní soud v Brně k rozsudku (č. j. 6 As 44/2014-88), kterým zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích o uložení opakované pokuty firmě HPK – Productions, s.r.o., Praha za překročení hlukového limitu při opakovaných akcích hudebního festivalu na letišti Aeroklubu Tábor. Důvodem pro zrušení pokuty je, že „Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., provádějící zákon o ochraně veřejného zdraví, ve znění do 30. 11. 2015 je v části regulující hluk z veřejné produkce hudby v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 4 Ústavy.“ Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu tím, že Nařízení vlády č. 272/2011 Sb. stanovilo dané přísné, nedodržitelné limity pro hluk z venkovních hudebních produkcí, prakticky stanovilo zákaz konání těchto akcí ve venkovním prostředí. Takový zákaz však podzákonně nařízení není oprávněno stanovit.

*Ing. Helena Beránková
Krajská hygienická stanice Ostrava*

ENGLISH ABSTRACT

Application of the latest amendment to Act 258/2000 on Public Health Protection in the practice of the Regional Public Health Authority, by Helena Beránková

This article is a commentary by a member of the staff of a body for public health protection (Regional Public Health Authority) on the latest amendment to Act 258/2000 on Public Health Protection. In effect since 1 December 2015, a fundamental change has been made by an addition to §77 of the Act entrusting health officers with the assessment of the position of new buildings that require noise protection (residential, medical and educational premises) in locations where noise is already at a high level. This creates additional work for Departments of General and Municipal Health Protection at Public Health Authorities, as they have to produce obligatory reports for each new building. The principle is correct, however: the builder must be more responsible when making decisions on where and under which conditions he/she wants to live if the immediate surroundings are already used for certain purposes. Another important change is the transfer to the municipalities of responsibility for possible nuisance caused by performance of loud music in public areas. Municipal authorities must now consider whether residents and visitors wish to be entertained or consider the noise a nuisance.